

UUDEN JYVÄSKYLÄN HALLINNON, PALVELURAKENTEEEN JA INVESTOINTIEN UUDELLEEN ARVIOINTI

Taustoitusta

Hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksen luonnos linjaa mm., että kuntalaisille taataan lähipalvelujen saatavuus sekä kattava ja toimiva palveluverkosto. Toisaalta korostetaan voimakkaasti terveen talouden kriteerien saavuttamisen tärkeyttä, jossa keinoina ovat mm. lainakannan kasvun pysäyttäminen, investointien siirtäminen ja uudelleen arviointi sekä tuottavuuden parantaminen.

Kuntajakoselvittäjän erityisselvitysraportissa on päädytty siihen, että investointeja on kyettävä supistamaan valtuustokauden 2009–2012 aikana lähtökohtaisesti noin 10 milj. €/v taloussuunnitelman 2008-2011 tasosta. Tavoitteena on, että käyttötalousmenojen kasvu pysyy suurten kaupunkien keskiarvon alapuolella.

Palvelurakenteen uudistamisessa ja investointien priorisoinnissa voidaan hyödyntää erityisselvityksen nettokustannusvertailuja, odotekustannuslaskelmaa, vertailuja esimerkiksi Tampereen ja Oulun vastaavaan palveluverkkoon ja kuntakohtaisia talouden tasapainotukseen liittyviä aiempia selvityksiä. Kustannustehokkuudessa ja tuottavuuden parantamisessa säästöjä haetaan em. selvitysten osoittamista toimialoista ja kohteista.

Kestävää kaupunkikehitystä tavoitellen yhdyskuntarakentamisen pääsuunnat ovat kaupunkinauhamaista edullisuutta tavoitellen ydinkeskusta-Vaajakoski, ydinkeskusta-Palokka-Tikkakoski sekä Tampereentien suunta ja Korpilahti. Nämä sijaitsevat valmiiden hyvien tieyhteyksien varrella ja vahvistavat erityisselvityksen korkean taajama-asteen alueellista eheyttä täydennysrakentamista korostavalla kaavoituksella ja joukkoliikennettä tukevalla struktuurilla. Yksityisten maiden kaavoitusta toteutetaan maankäytösopimusten kautta. Uuden Jyväskylän vastuulla olevan palvelutuotannon infrastruktuurin rakentamisessa painopiste on sisäilmaongelmien ratkaisemisessa ja lähipalveluissa.

Toimenpiteet palvelurakenteen ja hallinnon uudistamisessa

Määritellyt kasvusuunnat ja jo olemassa olevan palveluverkon huomioon ottava esitys uuden kunnan palvelurakenteeksi tuodaan palvelualueiden valmistelun kautta valittavan uuden valtuuston päätettäväksi.

Yksityiskohtaiset palvelujen järjestämistä koskevat suunnitelmat annetaan apulaiskaupunginjohtajien ja toimialuevastaavien valmisteltavaksi. Uuden Jyväskylän yhdistymissopimuksen mukaisesti viranhaltijaorganisaation johtaminen toteutetaan palveluperusteisella apulaiskaupunginjohtajajärjestelmällä.

Uuden Jyväskylän luottamushenkilöhallinnosta on erillinen, selvitysmiehen ehdotusta laajempi esitys lautakuntien, johtokuntien ja kaupunginhallituksen jäsenmääristä sekä toimielimistä, jotka perustetaan uuden Jyväskylän aloittaessa toimintansa.

Palvelurakenteen uudelleenarvioinnin ja investointien priorisoinnin välille ei voi tehdä selkeää rajanvetoa. Luontevimmin asiaa voi konkretisoida linjaamalla toimenpideohjelma seuraavasti:

1. Toisen asteen koulutus ja lukiot

Tavoitteena tulee olla yhtenäinen, koko ikäluokan koulutukselliset tarpeet huomioon ottava toisen asteen koulutusjärjestelmä, jossa lukiokoulutus siirretään 1.8.2010 Jyväskylän koulutuskuntayhtymälle.

Lukiokoulutuksen järjestämiseen haetaan uudenlaista, voimavarat yhteen kokoavaa seudullista ratkaisua, joka optimoi lukioverkon viimeistään vuoteen 2012 mennessä ja ottaa huomioon koko toisen asteen koulutuskokonaisuuden.

Kysymys on keskeisten koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumisen edistämisestä ja uudenlaisen ajattelun soveltamisesta toisen asteen koulutuksen kokonaissuunnitteluun ja toteuttamiseen.

2. Perusopetus

Perusopetuksen verkon uudelleen arvioinnissa on otettava huomioon lähi- ja pienten kyläkoulujen asema, joista on erillinen kirjaus tässä sopimuksessa.

Oppilaille järjestetään perusopetuslain 29 § mukaiset ja henkilöstölle työturvallisuuslain 8 § mukaiset oppimis- ja työskentelytilat. Tämä tarkoittaa mm. Palokan ja Vaajakosken alueen kouluinvestointien toteuttamista.

Mannila-Mannisenmäen alakoulu-päiväkotitoimintaa voidaan siirtää, kunnes on tutkittu Mankolan kiinteistön käytettävyyttä alakoulu-päiväkotitoimintaan.

Tyypypälän, Kanavuoren, Lohikosken ja Liinalammin koulujen peruskorjaustarve ja toiminnan laajuus arvioidaan uudelleen liittyen kouluverkon optimointiin.

3. Lasten päivähoito

Palvelujen organisoinnissa varhaiskasvatus, perusopetus ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on mahdollista kytkeä hallinnollisesti yhteen sivistyspalvelujen organisaatioon tarjoamalla lapselle yksilöllisesti toteutettava eheä kasvu- ja opinpolku.

Päiväkotiverkon ja investointitarpeiden osalta se merkitsee sitä, että kaupungin ja maalaiskunnan talonrakennushankesuunnitelmiin sisältyvien päiväkotien peruskorjaus- tai uudisrakennushankkeet mitoitetaan pääsääntöisesti 4-6 -ryhmäisinä päiväkotikouluhankkeina. Tässä yhteydessä tutkitaan esimerkiksi Mankolan kiinteistön käyttömahdollisuudet sekä perhepäivähoidon kehittämisen mahdollisuudet. Toiminnallisesti haavoittuville yhden ryhmän toimipisteille haetaan kestävämmät ratkaisut. Yksityisiä päiväkotihankkeita kannustetaan perustamaan solmimalla molempia osapuolia tyydyttäviä ostopalvelusopimuksia. Lasten kotihoidon kuntalisän maksamista jatketaan.

4. Kirjastoverkko

Kirjastoverkko pohjautuu pääkirjastoon, alue-/lähi- ja pienkirjastoihin, kirjastoautoihin sekä verkkopalveluiden voimakkaaseen kehittämiseen.

Maalaiskunnan alueella aluekirjastot sijaitsevat Vaajakoskella ja Palokassa sekä lähikirjasto Tikkakoskella.

Kirjastoverkkoa arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota mm. vastaako aineiston laajuus asiakkaiden kysyntään, aukioloaikojen kattavuus, taloudellisuus (kulut/lainaust), aineiston kuljetustarpeet ja -kustannukset.

5. Perusterveydenhuolto

Siirtymäkauden ratkaisu korkeintaan 31.12.2010 asti.

Organisaatio

Sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat saman lautakunnan alaisuudessa koko kunnan alueella ts. sosiaali- ja terveyslautakunta = perusturvalautakunta.

Perusterveydenhuollon palvelut

Siirtymäkauden aikana perusterveydenhuollon palvelut tuottaa nykyisen Jyväskylän maalaiskunnan alueella Palokan terveydenhuollon kuntayhtymä. Palokan kuntayhtymä laskuttaa palveluistaan Jyväskylää nykyisen käytännön mukaisesti erikseen laskettavilla toimipaikkakohtaisilla suoritehinnoilla. Palokan kuntayhtymä tuottaa alueellaan myös perusterveydenhuoltoon kiinteästi liittyviä sosiaalitoimen palveluja, mikäli jäsenkunnat niin haluavat. Vaajakosken, Palokan ja Tikkakosken terveysasemat jatkavat toimintaansa.

Laajemmin keskitettävät palvelut

Seututerveyskeskushankkeessa esitetyt laajemmin keskitettävät palvelut voidaan siirtää hankittaviksi sairaanhoitopiiriltä tai Jyväskylän kaupungilta, esim. työterveyshuolto Jyväskylän työterveyshuollon liikelaitokselta, mielenterveyspalvelut Jyväskylän terveyskeskukselta ja ympäristöterveydenhuolto myöhemmin erikseen sovittavalta seudulliselta terveydenhuollon organisaatiolta. Seututerveyskeskuksen valmistelua jatketaan sairaanhoitopiiriin liikelaitosmallilla.

6. Nuoriso- ja liikunta-asiat

Nuorisotyön lähtökohtana on osallisuuden ja vaikuttamisen tukeminen. Painopiste on yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa syrjäytyneiden ja syrjäytymisuhan alla olevien nuorten, koulupudokkaiden, ammatillista koulutusta vailla olevien työttömien nuorten aseman parantaminen ja ennen kaikkea ongelmien ennaltaehkäisy ja omatoimisuuteen kannustaminen.

Alle 18-vuotiaiden perusliikuntapaikkojen osalta siirrytään maalaiskunnan mallin mukaisesti maksuttomuuteen. Erityisliikuntapaikat säilyvät maksullisina.

7. Kylien kehittäminen

Yksityistieavustusten ja vesiosuuskuntien tukemisessa jatketaan olemassa olevia käytänteitä.

Kylien omaleimaisuuden säilyttäminen ja asumis- ja elämisolosuhteiden parantaminen on keskeinen asia uuden Jyväskylän kehittämisstrategioissa.

Kylien ja taajamien väestörakennetta vahvistetaan kaavoituksen keinoin lisäämällä tonttitarjontaa ko. alueilla. Kaavoituksessa keskeistä on aktiivinen maanhankinta kunnan omistukseen, mutta myös maankäyttösopimusten kautta voidaan yksityisessä omistuksessa olevaa maata ottaa kaavoituksen piiriin.

Joukkoliikenteen ja palvelulinjojen antamin keinoin turvataan erityisesti iäkkäämmille asukkaille etäämpänä olevien palvelujen käyttö ja saatavuus.

Väestörakenteen parantaminen ja asukasmäärän lisääntyminen turvaa pienten kyläkoulujen toimintamahdollisuudet mm. Orvasaaren, Kuohun ja Nyrölän kylien osalta erillisin oppilasmääräkkriteerien mukaisin perustein.

8. Vesilaitostoiminta

Tavoitteena on, että uuden kunnan vesiliiketoiminta muodostaa yhden kokonaisuuden osana Jyväskylän Energia Oy:tä. Tätä varten käynnistetään maalaiskunnan vesilaitostoiminnan

arvon määrittelyä ja henkilöstön asemaa koskevat selvitykset ja neuvottelut. Näiden perusteella voidaan tehdä tarvittavat päätökset siirron yksityiskohdista ja ajankohdasta.

Jyväskylän Energia Oy:n ja sen toimintoihin kuuluvien vesitoimintojen tulee ulottua erikseen sovittavalla tavalla myös sellaisille alueille, joiden liiketaloudellinen odotusarvo on vasta tulevaisuudessa.

9. Investointirahoitus

Kuntajakoselvittäjän 14.12.2007 luovuttaman hallinnon ja palvelujen järjestämissopimusluonnokseen (s. 7) kirjatun ”Yhdistymiseen liittyvä investointirahoitus” 32 miljoonaa euron esityksen lisäksi uusi kunta sitoutuu kohdentamaan nykyisen maalaiskunnan alueelle vuosina 2009-2012 sovitun investointitason lisäksi 5,2 miljoonaa euroa. Siten maalaiskunnan alueelle osoitetaan Keski-Suomen Valon sijoitusten arvo 31.12.2008 lisättynä 7,2 miljoonalla eurolla.

10. Hallinto– ja tukipalvelut

Uuden kunnan organisaatorakenteen kehittämisperiaatteeksi otetaan yksinkertaiset muodot ja järjestelmät. Lähtökohtana tulee olla myös vähemmän hallinnollisia esimiehiä ja enemmän toimeenpanijoita.

Kahden ison kunnan viranhaltijaorganisaation yhdistämisestä aiheutuvat päällekkäiset toiminnot puretaan mm. eläköitymisen yhteydessä. Suurin ja todennäköisin resurssien uudelleenkohdentamisen potentiaali on hallinnossa ja tukipalveluissa.